

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రథము

విఘ్నేశ్వరధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాసధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాసధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, ఏకోనసప్తతితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

ఏకోనసస్తతితమోఽధ్యాయః

సుదేవ ఉవాచ ।

విదర్భరాజో ధర్మాత్మా భీమో నామ మహాద్యుతిః ।
సుతేయం తస్య కల్యాణీ దమయంతీతి విశ్రుతా ॥ 69-1॥

రాజా తు నైషధో నామ విరసేనసుతో నలః ।
భార్యేయం తస్య కల్యాణీ పుణ్యశ్లోకస్య ధీమతః ॥ 69-2॥

స ద్యూతేన జితో భ్రాత్రా హృతరాజ్యో మహీపతిః ।
దమయంత్యా గతః సార్థం న ప్రాజ్ఞాయత కస్యచిత్ ॥ 69-3॥

తే వయం దమయంత్యర్థే చరామః పృథివీమిమామ్ ।
సేయమాసాదితా బాలా తవ పుత్రనివేశనే ॥ 69-4॥

అస్యా రూపేణ సదృశీ మానుషీ న హి విద్యతే ।
అస్యా హ్యేష భ్రువోర్మధ్యే సహజః పిఞ్జురుత్తమః ॥ 69-5॥

శ్యామాయాః పద్మసంకాశః లక్ష్మితోఽంతర్లితో మయా ।
మలేన సంవృతో హ్యస్యాః చన్నోఽభ్రేణేవ చంద్రమాః ॥ 69-6॥

చిహ్నాభూతో విభూత్యర్థమ్ అయం ధాత్రా వినిర్మితః ।
ప్రతిపత్కలుషస్యేందోః లేఖా నాతివిరాజతే ॥ 69-7॥

న చాస్యా నశ్యతే రూపం వపుర్మలసమాచితమ్ ।
అసంస్కృతమభివ్యక్తం భాతి కాంచనసన్నిభమ్ ॥ 69-8॥

అనేన వపుషా బాలా పిఞ్జునానేన సూచితా ।
లక్ష్మితేయం మయా దేవీ నిభృతోఽగ్నిరివోష్మణా ॥ 69-9॥

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య సుదేవస్య విశాంపతే ।
సునందా శోభయామాస పిఞ్జుప్రచ్ఛాదనం మలమ్ ॥ 69-10॥

స మలేనాపకృష్టన పిల్లుస్తస్యా వ్యరోచత ।
దమయన్త్యా యథా వ్యభే నభసీవ నిశాకరః ॥ 69-11॥

పిల్లుం దృష్ట్వా సునందా చ రాజమాతా చ భారత ।
రుదత్యో తాం పరిష్వజ్య ముహూర్తమివ తస్థతుః ॥ 69-12॥

ఉత్సృజ్య బాష్పం శనకై రాజమాతేదమబ్రవీత్ ।
భగిన్యా దుహితా మేఽసి పిల్లునానేన సూచితా ॥ 69-13॥

అహం చ తవ మాతా చ రాజ్జస్తస్య మహాత్మనః ।
సుతే దశార్ణాధిపతేః సుదామ్నశ్చారుదర్శనే ॥ 69-14॥

భీమస్య రాజ్ఞః సా దత్తా వీరబాహూరహం పునః ।
త్వం తు జాతా మయా దృష్ట్వా దశార్ణేషు పితుర్భహే ॥ 69-15॥

యథైవ తే పితుర్గ్రహం తథేద మపి భామిని ।
యథైవ చ మమైశ్వర్యం దమయంతి తథా తవ ॥ 69-16॥

తాం ప్రహృష్టేన మనసా దమయంతీ విశాంపతే ।
ప్రణమ్య మాతుర్భగినీమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 69-17॥

అజ్ఞాయమానానాఽసతీ సుఖమస్మృషితా త్వయి ।
సర్వకామైః సువిహితా రక్ష్యమాణా సదా త్వయా ॥ 69-18॥

సుఖాత్ సుఖతరో వా భవిష్యతి న సంశయః ।
చిరవిప్రోషితాం మాతః మామనుజ్ఞాతుమర్హసి ॥ 69-19॥

దారకౌ చ హి మే నీతౌ వసతస్తత్ర బాలకౌ ।
పిత్రా విహీనౌ శోకార్తౌ మయా చైవ కథం ను తౌ ॥ 69-20॥

యది చాపి ప్రియం కించిత్ మయి కర్తుమిహేచ్ఛసి ।
విదర్భాన్ యాతుమిచ్ఛామి శీఘ్రం మే యానమాదిశ ॥ 69-21॥

బాధమిత్యేవ తాముక్త్యా హృష్ట్యా మాతృష్వసా నృప ।
గుప్తాం బలేన మహతా పుత్రస్యానుమతే తతః ॥ 69-22॥

ప్రాస్థాపయద్ రాజమాతా శ్రీమతీం నరవాహినా ।
యానేన భరతశ్రేష్ఠ స్వన్నపానపరిచ్ఛదామ్ ॥ 69-23॥

తతః సా న చిరాదేవ విదర్భానగమత్ పునః ।
తాం తు బంధుజనః సర్వః ప్రహృష్టః సమపూజయత్ ॥ 69-24॥

సర్వాన్ కుశలినో దృష్ట్వా బాంధవాన్ దారకౌ చ తౌ ।
మాతరం పితరం చోభౌ సర్వం చైవ సఖీజనమ్ ॥ 69-25॥

దేవతాః పూజయామాస బ్రాహ్మణాంశ్చ యశస్వినీ ।
పరేణ విధినా దేవీ దమయంతీ విశాంపతే ॥ 69-26॥

అతర్పయత్ సుదేవం చ గోసహస్రేణ పార్థివః ।
ప్రీతో దృష్ట్వైవ తనయాం గ్రామేణ ద్రవిణేన చ ॥ 69-27॥

సా వ్యుష్టా రజనీం తత్రపితుర్వేశ్మని భామినీ ।
విశ్రాంతా మాతరం రాజన్ ఇద వచనమబ్రవీత్ ॥ 69-28॥

దమయంతునాచ

మాం చేదిచ్ఛసి జీవంతీం మాతః సత్యం బ్రవీమి తే ।
నలస్య నరవీరస్య యతస్యానయనే పునః ॥ 69-29॥

దమయంత్యా తథోక్తా తు సా దేవీ భృశదుఃఖితా ।
బాష్పేణాపిహితా రాజ్ఞీ నోత్తరం కించిదబ్రవీత్ ॥ 69-30॥

తదవస్థాం తు తాం దృష్ట్వి సర్వమంతఃపుర తదా ।
హాహాభూతమతీవాసీద్ భృశం చ ప్రరురోద హ ॥ 69-31॥

తతో భీమం మహారాజం బార్య వచనమబ్రవీత్ ।
దమయంతీ తవ సుతా భర్తారమనుశోచతి ॥ 69-32॥

అపకృష్య చ అజ్ఞాం సా స్వయముక్తవతీ నృప ।
ప్రయతంతు తవ ప్రేష్యాః పుణ్యశ్లోకస్య మార్గణే ॥ 69-33॥

తయా ప్రదేశితో రాజా బ్రాహ్మణాన్ వశవర్తినః ।
ప్రాస్థాపయద్ దిశః సర్వాః యతద్భవం నలమార్గణే ॥ 69-34॥

తతో విదర్భాధిపతేః నియోగాద్ బ్రాహ్మణాస్తదా ।
దనుయంతీమథో సృత్వా ప్రస్థితాఃస్మేత్యథాబ్రువన్ ॥ 69-35॥

అథ తానబ్రవీద్ బైమీ సర్వరాష్ట్రేష్విదం వచః । ।
బ్రువద్భవం జనసంసత్సు తత్ర తత్ర పునః పునః ॥ 69-36॥

క్వను త్వం కితవచ్ఛిత్వా వస్తార్థం ప్రస్థితో మమ ।
ఉత్పృజ్య విపినే సుప్తామ్ అనురక్తాం ప్రియాం ప్రియ ॥ 69-37॥

సా వై యథా త్వయా దృష్టా తథాఽఽ స్తే త్వత్ప్రతీక్షిణీ ।
దహ్యామానా భృశం బాలా వస్తార్థేనాభిసంవృతా ॥ 69-38॥

తస్యా రుదత్యాః సతతం తేన శోకేన పార్థివ ।
ప్రసాదం కురు వై వీర ప్రతివాక్యం దదస్వ చ ॥ 69-39॥

ఏవమన్యచ్ఛ వక్తవ్యం కృపాం కుర్యాద్ యథా మయి ।
వాయునా ధూయమానో హి వనం దహతి పావకః ॥ 69-40॥

భర్తవ్యా రక్షణీయా చ పత్నీవిత్యా హి సర్వదా ।
తన్నష్టముభయం కస్మాద్ ధర్మజ్ఞస్మ సతస్తవ ॥ 69-41॥

ఖ్యాతః ప్రాజ్ఞః కులీనశ్చ సానుక్రోశో భవాన్ సదా ।
సంవృత్తో నిరనుక్రోశః శంకే మద్భాగ్యసంక్షయాత్ ॥ 69-42॥

తత్ కురుష్వ నరన్యాఘ్రు దయా మయి నరర్షభ ।
అన్యశంస్యం పరో ధర్మః త్వత్త ఏవ హి మే శ్రుతః ॥ 69-43॥

ఏవం బ్రువాణాన్ యది వః ప్రతిబ్రూయాత్ కథంచన ।
స నరః సర్వథా జ్ఞేయః కశ్చాసౌ క్వను వర్తతే ॥ 69-44॥

యశ్చైవం వచనం శ్రుత్వా బ్రూయాత్ ప్రతివచో నరః ।
తదాదాయ వచస్తస్య మనూవేద్యం ద్విజోత్తమాః ॥ 69-45॥

యథా చ వో న జానీయాద్ బ్రువతో మను శాసనాత్ ।
పునరాగమనం చైవ తథా కర్యామతంద్రితైః ॥ 69-46॥

యథా చ వో న జానీయాద్ బ్రువతో మను శాసనాత్ ।
యది వాప్యసమర్థఃస్యాత్ జ్ఞేయమస్య చిక్లితమ్ ॥ 69-47॥

ఏవముక్తాస్యగచ్ఛంస్తే బ్రాహ్మణాః సర్వతో దిశమ్ ।
నలం మృగయితుం రాజన్ తదా వ్యసనినం తథా ॥ 69-48॥

తే పురాణి సరాష్ట్రాణి గ్రామాన్ ఘోషాంస్తథాశ్రమాన్ ।
అన్వేషంతో నలం రాజన్ నాధిజగ్మర్ద్విజాతయః ॥ 69-49॥

తచ్చ వాక్యం తథా సర్వే తత్ర తత్ర విశాంపతే ।
శ్రావయాంచక్రిరే విప్రాః దమయంత్యా యథేరితమ్ ॥ 69-50॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత నలోపాఖ్యానపర్వణి
నలాన్వేషణే ఏకోనసప్తతితమోఽధ్యాయః ॥69॥ ..

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

